

*М.В. МАСЛАК***КОНЦЕПЦІЯ БЛОЧНОГО ПІДХОДУ ДО УПРАВЛІННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЮ ВЛАСНІСТЮ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ**

В статті вперше розроблено та обґрунтовано теоретико-методичний підхід до управління інтелектуальною власністю на промисловому підприємстві на засадах блочного підходу, який дозволяє формувати механізм управління інтелектуальною власністю як сукупність взаємопов'язаних блоків, що дозволяє визначити і використовувати логічну послідовність управлінських рішень для забезпечення належної ефективності управління інтелектуальною власністю на промисловому підприємстві. Усі блоки запропоновано є взаємопов'язаними між собою, від ефективності та коректності кожного з них залежить загальна ефективність механізму управління інтелектуальною власністю підприємства. Перший блок управлінських завдань передбачає проведення внутрішнього та зовнішнього аналізу з метою визначення потреби в оновленому (новому) продукті, послугі, бізнес-процесі, технології. Завдання другого та третього блоків передбачають аналіз існуючих рішень для задоволення визначеної ринкової потреби, аналіз можливостей впровадження готового рішення в діяльність підприємства, ефективності з врахуванням витрат на імплементацію та на придбання прав на використання об'єктів інтелектуальної власності. Заходи четвертого блоку здійснюють забезпечення правової охорони на об'єкти інтелектуальної власності: якщо це існує рішення – визначення доцільності придбання того чи іншого виду ліцензії (виняткова, невиключна, одинична, субліцензія) та забезпечення укладання договору з правласником щодо прав використання об'єктів інтелектуальної власності. Блок імплементації забезпечує максимально швидке та якісне впровадження об'єктів інтелектуальної власності в виробничо-технологічні або бізнес-процеси підприємства, з цією метою реалізуються заходи по забезпеченню необхідного фінансування, навчання персоналу, адаптації технологічних процесів. Завершальний блок включає в себе моніторинг ефективності впровадження об'єктів інтелектуальної власності у виробничо-комерційну діяльність підприємства з метою визначення доцільності його подальшого використання або необхідності вдосконалення чи адаптації до особливостей функціонування підприємства. Усі означені блоки є взаємопов'язаними між собою, від ефективності та коректності кожного з них залежить загальна ефективність механізму управління інтелектуальною власністю підприємства. Блочний підхід до управління інтелектуальною власністю в цілому забезпечує в певній мірі виконання промисловим підприємством основних (базових, найбільш важливих) завдань, які стоять перед системою менеджменту в сфері інтелектуально-інноваційної діяльності.

Ключові слова: інтелектуальна власність, управління, методичні підходи, блочний підхід, модель, концептуальні положення, ефективність використання, промислові підприємства

*M. V. MASLAK***THE CONCEPT OF A BLOCK APPROACH TO THE MANAGEMENT OF INTELLECTUAL PROPERTY IN INDUSTRIAL ENTERPRISES**

In the article, for the first time, a theoretical-methodical approach to the management of intellectual property at an industrial enterprise is developed and substantiated on the basis of the block approach, which allows for the formation of a mechanism for managing intellectual property as a set of interconnected blocks, which allows determining and using a logical sequence of management decisions to ensure proper management efficiency intellectual property at an industrial enterprise. All blocks of the proposed system are interconnected, the overall efficiency of the intellectual property management mechanism of the enterprise depends on the efficiency and correctness of each of them. The first block of management tasks involves conducting an internal and external analysis in order to determine the need for an updated (new) product, service, business process, technology. The tasks of the second and third blocks involve the analysis of existing solutions to meet a defined market need, the analysis of the possibilities of implementing a ready-made solution into the enterprise's activities, efficiency, taking into account the costs of implementation and the acquisition of rights to use intellectual property objects. The measures of the fourth block ensure legal protection of intellectual property objects: if this is an existing solution, determine the feasibility of acquiring one or another type of license (exclusive, non-exclusive, single, sublicense) and ensure the conclusion of an agreement with the right holder regarding the rights to use intellectual property objects. The implementation block ensures the fastest and highest quality introduction of intellectual property objects into the production and technological or business processes of the enterprise, for this purpose measures are implemented to ensure the necessary funding, personnel training, adaptation of technological processes. The final block includes monitoring the effectiveness of the introduction of intellectual property objects into the production and commercial activities of the enterprise in order to determine the expediency of its further use or the need for improvement or adaptation to the peculiarities of the enterprise's functioning. All the specified blocks are interconnected, the overall efficiency of the intellectual property management mechanism of the enterprise depends on the efficiency and correctness of each of them. The block approach to the management of intellectual property as a whole ensures to a certain extent that the industrial enterprise fulfills the main (basic, most important) tasks facing the management system in the field of intellectual and innovative activity.

Keywords: intellectual property, management, methodical approaches, block approach, model, conceptual provisions, efficiency of use, industrial enterprises

Вступ. На сьогодні у світі спостерігаються такі закономірності технологічного розвитку: нова технологія з'являється не одна, а у зв'язці з іншими; кожен набір технологій складається з низки взаємодоповнюючих технологій; кожна базова технологія є ядром багатьох прикладних; прикладні технології застосовуються для модернізації існуючих виробництв; спрямування дослідницьких зусиль на створення та впровадження енергозберігаючих технологій; згортання енергоємних та швидкий розвиток високотехнологічних галузей; підвищення значення постійного поновлення виробництва; зниження ролі економії на зміні масштабів

виробництва та зростання ролі здатності компаній до розробки, впровадження та швидкого оновлення товарів тощо. У рамках трансферу технологій, як і загалом у міжнародному економічному співробітництві, активно розвиваються процеси глобалізації та, одночасно, регіоналізації. Світовий досвід показує, що найпоширенішими комерційними формами трансферу технологій є патентно-ліцензійна торгівля правами інтелектуальної власності; формування заінтересованими партнерами спільних колективів (організацій) прямих іноземних інвестицій, що супроводжуються отриманням нового обладнання та технологій; здавання в оренду (лізинг) техніки, що

втілює у собі нову технологію; експортно-імпортні операції з обладнання, товарів та послуг, що втілюють у собі технології їх виготовлення. У цьому майже 80 % всіх світових операцій із комерційної передачі технологій посідає продаж ліцензій винаходи і ноу-хау, тобто. часткової переуступки прав

В основі управління інтелектуальною власністю лежить уявлення про те, що знання в сучасних умовах перетворюються на найважливіший ресурс підприємства, що багато в чому визначає організаційну здатність підприємства залучати ресурси для формування конкурентної переваги. Іншими словами, саме інтелектуальна власність визначає можливість підприємства ефективно використовувати навички та методи комбінування ресурсів, співробітників та процесів для створення споживчої цінності та забезпечення виходу на нові ринки. Фундаментом для створення організаційної спроможності (операційної, маркетингової та здатності до управління ланцюжком цінностей) є знання на організаційному рівні, які є результатом інтеграції знань безлічі індивідів. При цьому з метою запобігання передачі та копіювання конкурентами знання повинні бути захищені законодавством про інтелектуальну власність або режим секретності, що забезпечує несхильність до їх копіювання. Таким чином, завданням підприємства стає полегшення внутрішньої реплікації знань та одночасне обмеження їхнього зовнішнього відтворення. І в цьому плані надзвичайно важливою та актуальною задачею стає розробка нових підходів до управління інтелектуальною власністю підприємства, що забезпечить йому необхідний рівень конкурентоспроможності на цільовому ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науковий інтерес до проблем управління інтелектуальною власністю на промислових підприємствах вже тривалий час перебуває в центрі уваги багатьох теоретиків та практиків [1-16]. Ці питання викладено в більшості наукових публікацій, підручників та навчальних посібників, виданих за авторством визнаних учених О.А.Біловодської, О.Б.Бутнік-Сіверського, В.В.Вірченко, О.Д.Витвицької, В.Г.Дюжева, Н.С.Ілляшенко, С.М.Ілляшенко, С.В.Князя, С.В.Ковальчук, О.П.Косенко, А.В.Косенко, Т.О.Кобелевої, М.А.Окландера, П.Г.Перерви, Д.В.Райко, А.В.Череп, П.М.Цибульова, Ю.С.Шипуліної та ін. В цілому вчені розглядають організацію економічного аналізу діяльності суб'єктів господарювання з використанням або структурного підходу, в основі якого – створення форми (архітектури зв'язків) управління організаційною структурою аналітичної служби, або ж технологічного підходу, що передбачає розгляд змісту аналітичної роботи (топології зв'язків аналітичних завдань) на різних технологічних етапах обробки інформації.

Постановка завдання. Метою дослідження є розробка концептуальних засад блочного підходу до управління інтелектуальною власністю на промислових підприємствах нашої країни.

Виклад основного матеріалу дослідження. Під поняттям «Управління інтелектуальною власністю», на нашу думку, слід розуміти інтегровану систему підготовки та забезпечення різних рівнів управління на промисловому підприємстві для ефективного планування, контролю та прийняття менеджерських рішень щодо об'єктів інтелектуальної власності. Воно покликане забезпечити координацію, взаємодію та узгодженість окремих елементів управління для досягнення стратегічних цілей підприємства та його ефективну виробничо-комерційну діяльність. Головною метою управління об'єктами інтелектуальної власності є забезпечення можливості системного формування та розвитку унікальних відносин, знань та здібностей виробляти унікальну продукцію з її унікальними властивостями та інтелектуальною складовою для максимально повного задоволення ринкового попиту.

Значним фактором в управлінні інтелектуальною власністю на промисловому підприємстві є усвідомлення того, що це нескінченний і циклічний процес, успіх якого залежить від виконання комплексу заходів з прогнозування, планування, створення, використання, обліку об'єктів інтелектуальної власності і таке ін. В умовах сучасної ринкової економіки, постійного оновлення і розширення інформаційних потоків та наявного надлишку товарів на світовому ринку, очевидно, що для досягнення конкурентної переваги та отримання прибутку від використання об'єктів інтелектуальної власності недостатньо, наприклад, запатентувати один винахід і лише його використовувати. Необхідно забезпечити своєрідний кругообіг об'єктів інтелектуальної власності та органічний перехід від однієї стадії управління інтелектуальною власністю до іншої в режимі паралельного функціонування цих етапів. Таким чином, саме поєднання процесного та системного методів найбільш універсальне.

На сьогодні немає єдиного підходу до теоретико-методичного та практичного наповнення механізму системно-процесного управління інтелектуальною власністю на промислових підприємствах. Тільки на деяких українських підприємствах більш-менш пріоритетно вирішуються питання, пов'язані із правами на об'єкти інтелектуальної власності. Найчастіше це питання захисту прав, просування бренду підприємства за рахунок використання товарних знаків, знаків обслуговування, комерційних позначень, найменування місця походження товару, вказівки на упаковці запатентованого товару та таке ін. Побудова системи управління з усіма ознаками системності необхідних процесів спостерігається лише на деяких підприємствах.

Слід зазначити, що об'єкти інтелектуальної власності в основному оригінальні, мають відмінні риси, кожен із них може стати частиною портфеля інтелектуальної власності підприємства. Управління такими інтелектуальними активами є досить складним процесом. Спираючись на результати проведеного дослідження, пропонується модель блочного управління об'єктами інтелектуальної власності, практичне

впровадження якої, на нашу думку, можливе на основі запропонованого нами механізму. Загальний механізм запропонованого блочного управління інтелектуальною

власністю на промисловому підприємстві, на наш погляд, включає сукупність взаємопов'язаних блоків, сутність та зміст яких представлено на рис. (рис.1).

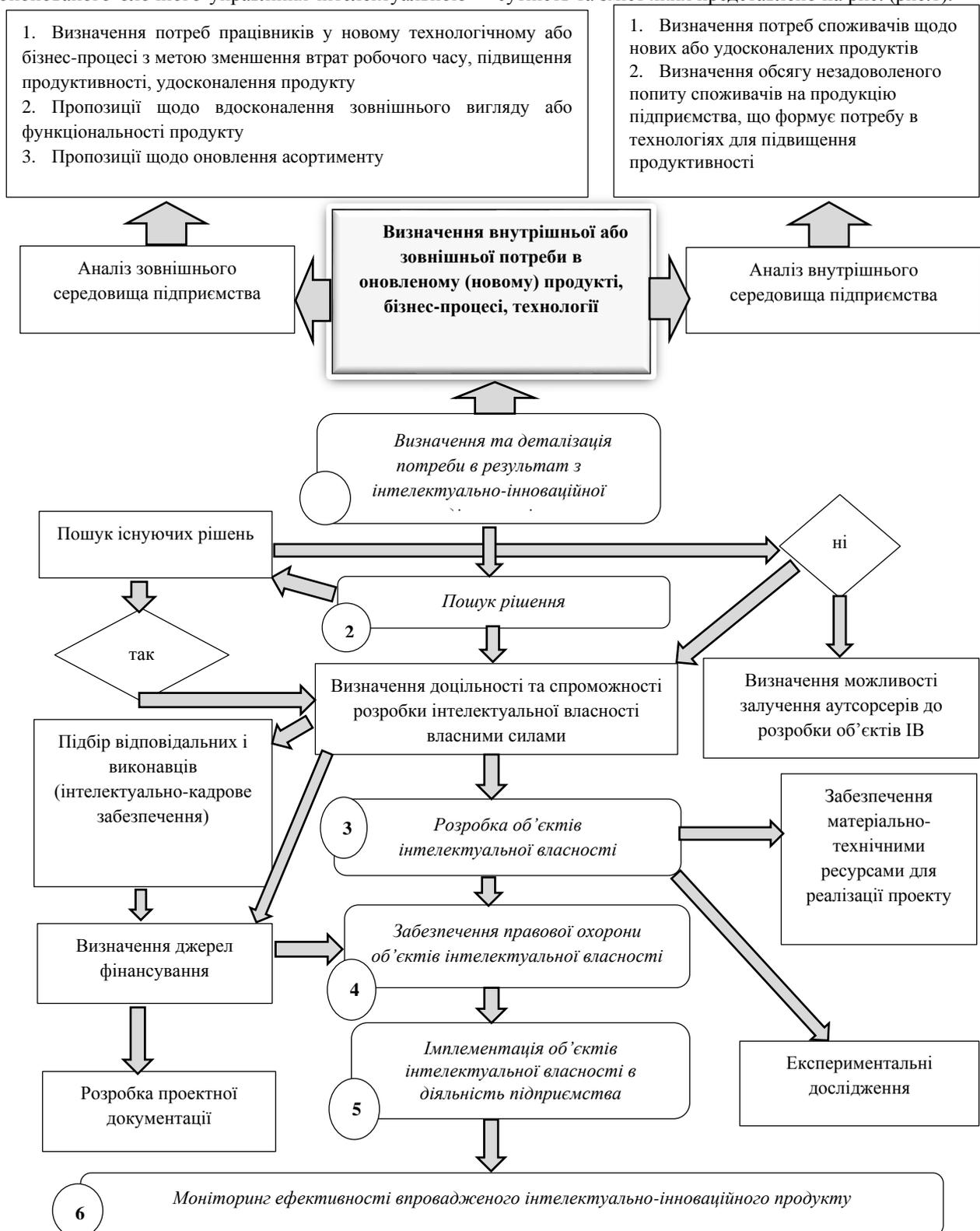

Рисунок 1 –Блочний механізм управління інтелектуальною власністю підприємства
 Джерело: авторська розробка

Розглянемо більш детально зміст та послідовність стадій впровадження організаційно-економічної моделі блочного управління об'єктами інтелектуальної власності на промисловому підприємстві.

Перший блок управлінських завдань передбачає проведення внутрішнього та зовнішнього аналізу з метою визначення потреби в оновленому (новому) продукті, послугі, бізнес-процесі, технології. Аналіз внутрішнього середовища промислового підприємства призначений для визначення необхідності оновлення виробничих, інформаційних, логістичних технологій, бізнес-процесів на промисловому підприємстві з метою скорочення втрат робочого часу та підвищення продуктивності праці.

Аналіз зовнішнього середовища передбачає дослідження рівня задоволення попиту на продукцію підприємства, запит споживачів на якісні та функціональні характеристики аналогічних товарів і послуг, у результаті проведеного аналізу визначається попит споживачів на оновлений або новий продукт, перспективи підприємства залучити нових споживачів на існуючих ринках збуту та можливості вийти на нові технологічні ринки.

Завдання другого та третього блоків передбачають аналіз існуючих рішень для задоволення визначеної ринкової потреби, аналіз можливостей впровадження готового рішення в діяльність підприємства, ефективності з врахуванням витрат на імплементацію та на придбання прав на використання об'єктів інтелектуальної власності. У випадку необхідності розробки нового рішення, у першу чергу визначається доцільність залучення аутсорсерів або розробка об'єктів інтелектуальної власності за рахунок ресурсів підприємства. Визначається спроможність підприємства розробити та впровадити об'єкти інтелектуальної власності самостійно з урахуванням достатності фінансових ресурсів, інтелектуально-кадрових ресурсів, виробничо-технологічних можливостей, а також аналізується ефективність кожного з варіантів рішення.

Цілоком виправданим і розповсюдженим може бути комплексний підхід з розподілом частин робіт по проекту на аутсорсинг, а частини – на внутрішнє виконання.

Заходи четвертого блоку здійснюють забезпечення правової охорони на об'єкти інтелектуальної власності: якщо це існуюче рішення – визначення доцільності придбання того чи іншого виду ліцензії (виняткова, невиключна, одиначна, субліцензія) та забезпечення укладання договору з правласником щодо прав використання об'єктів інтелектуальної власності. За умови залучення аутсорсерів – оформлення охоронних документів на об'єкти інтелектуальної власності з урахуванням попередніх домовленостей с підрядником щодо узгодження прав на об'єкти інтелектуальної власності.

Блок імплементації забезпечує максимально швидке та якісне впровадження об'єктів інтелектуальної власності в виробничо-технологічні або бізнес-процеси підприємства, з цією метою реалізуються заходи по забезпеченню необхідного фінансування, навчання персоналу, адаптації технологічних процесів.

Завершальний блок включає в себе моніторинг ефективності впровадження об'єктів інтелектуальної власності у виробничо-комерційну діяльність підприємства з метою визначення доцільності його подальшого використання або необхідності вдосконалення чи адаптації до особливостей функціонування підприємства.

Усі означені блоки є взаємопов'язаними між собою, від ефективності та коректності кожного з них залежить загальна ефективність механізму управління інтелектуальною власністю підприємства. Блочний підхід до управління інтелектуальною власністю в цілому забезпечує в певній мірі виконання промисловим підприємством основних (базових, найбільш важливих) завдань, які стоять перед системою менеджменту в сфері інтелектуально-інноваційної діяльності (рис.2).

Рисунок 2 – Формування базових задач для системи управління інтелектуальною власністю на промисловому підприємстві

Джерело: авторська розробка

Значним фактором в управлінні інтелектуальною власністю на промисловому підприємстві є усвідомлення того, що це нескінченний і циклічний процес, успіх якого залежить від виконання комплексу заходів з прогнозування, планування, створення, використання, обліку об'єктів інтелектуальної власності і таке ін. В умовах сучасної ринкової економіки, постійного оновлення і розширення інформаційних потоків та наявного надлишку товарів на світовому ринку, очевидно, що для досягнення конкурентної переваги та отримання прибутку від використання об'єктів інтелектуальної власності недостатньо, наприклад, запатентувати один винахід і лише його використовувати. Необхідно забезпечити своєрідний кругообіг об'єктів інтелектуальної власності та органічний перехід від однієї стадії управління інтелектуальною власністю до іншої в режимі паралельного функціонування цих етапів. Таким чином, саме поєднання процесного та системного методів найбільш універсальне.

Висновки та напрямки подальших досліджень.

За результатами проведеного дослідження сформовано базові задачі для системи управління інтелектуальною власністю на промисловому підприємстві, до яких, на відміну від існуючих, віднесено маркетингові (ринкові) та інформаційні управлінські задачі. Вперше запропоновано блочний механізм управління інтелектуальною власністю підприємства, який дозволяє формувати механізм управління інтелектуальною власністю як сукупність взаємопов'язаних блоків, що дозволяє визначати і використовувати логічну послідовність управлінських рішень для забезпечення належної ефективності управління інтелектуальною власністю на промисловому підприємстві. Усі блоки запропонованої є взаємопов'язаними між собою, від ефективності та коректності кожного з них залежить загальна ефективність механізму управління інтелектуальною власністю підприємства. Блочний підхід до управління інтелектуальною власністю в цілому забезпечує в певній мірі виконання промисловим підприємством основних (базових, найбільш важливих) завдань, які стоять перед системою менеджменту в сфері інтелектуально-інноваційної діяльності

Список літератури

1. Перерва П.Г. Інтелектуальна власність: магістерський курс: підручник / П.Г.Перерва, В.І.Борзенко, Т.О.Кобелева; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Харків: Планета-Принт, 2019. 1002 с. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/415723>.
2. Бутнік-Сіверський О.Б. Методологія оцінки вартості майнових прав інтелектуальної власності та практичні аспекти її застосування: *monograph*. Київ: Інтерсервіс, 2020. 344 р. URL: http://ndiiv.org.ua/Files2/vydannia_2020/method.evaluation.pdf
3. Pererva P.G., Kocziszky G., Szakaly D., Veres Somosi M. (2012) Technology transfer / P.G.Pererva., Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI». 668 р.
4. Витвицька О.Д., Кобелева Т.О., Перерва П.Г., Ковальчук С.В. Стратегічне управління розвитком підприємства на засадах інтелектуальної власності // *Вісник НТУ "ХП" (економічні науки)*: зб. наук. пр. Харків: НТУ "ХП", 2022. № 1. С. 52-57. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/60492>
5. Кобелева Т.О., Перерва П.Г. Формування системи економічної стійкості та комплаєнс захисту машинобудівного підприємства // *Економіка: реалії часу*. 2018. № 1 (35). С. 98-106. URL:

- <https://economics.net.ua/files/archive/2018/No1/98.pdf>
6. Перерва П., Маслак О., Кобелева Т., Кучинський В., Ілляшенко С. (2021). Ефективність інформаційних технологій в управлінні інтелектуальною власністю промислового підприємства. *Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки)*, (1), 53–58. <https://doi.org/10.20998/2519-4461.2021.1.53>
 7. Вірченко В.В. Інтелектуальна власність: теоретичні витoki та економічні імперативи розвитку. Київ: Видавництво Ліра-К, 2018. 488 с. URL: [chrome-extension://efaidnbnmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://lira-k.com.ua/preview/12568.pdf4](https://efaidnbnmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://lira-k.com.ua/preview/12568.pdf4).
 8. Кобелева Т.О. Комплаєнс-безпека промислового підприємства: теорія та методи: монографія. Харків: Планета-Принт, 2020. 354 с. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/54748>
 9. Pererva P.G., Kocziszky G., Somosi Veres M., Kobieliava T.A. Compliance program: tutorial. Kharkov-Miskolc: LTD «Planeta-prynt», 2019. 689 p.
 10. Ткачова Н.П., Перерва П.Г., Кобелева Т.О., Формування інноваційної та інвестиційної політики промислового підприємства на засадах збалансованої системи показників // *Вісник НТУ "ХП": зб. наук. пр. Темат. вип.: Технічний прогрес та ефективність виробництва*. Харків: НТУ "ХП", 2015. № 59 (1168). С. 96-100. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/20638>
 11. Старостіна А.О. Маркетинг: теорія, світовий досвід, українська практика: підруч. К.: Знання, 2009. 1070 с.
 12. Перерва П.Г., Кобелева Т.О. Маркетингові підходи до моніторингу кон'юнктури товарного ринку промислового підприємства // *Екон. вісник НТУУ «ХП»*: зб. наук. пр. Київ: НТУУ "ХП", 2017. № 14. С. 468-477. URL: <http://ev.fmm.kpi.ua/article/view/108749>
 13. Кобелева Т.А., Перерва П.Г. Коррупція як складова економічних суб'єктів в нестабільному економічному середовищі: зб. тез наук. робіт 2-ї Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. з міжнар. участю, 28-30 листопада 2017 р. – Кременчук, 2017. С. 135-139. URL: <https://drive.google.com/file/d/1VfD6Q-JxttC6E07GewolQyWXXc1jhzY8/view>.
 14. Kocziszky G., Veres Somosi M., Kobieliava T.O. Compliance risk in the enterprise // Стратегія інноваційного розвитку економіки України: проблеми, перспективи, ефективність "Форвард-2017": тр. 8-ї Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. Харків: НТУ "ХП", 2017. С. 54-57.
 15. Kosenko A.P., Kobieliava T.O., Tkachova N.P. The definition of industry park electrical products // *Scientific bulletin of Polissia. Part 2. № 3 (11)*. 2017. P. 4350.
 16. Kosenko A.P., Kobieliava T.O., Tkachova N.P. Forecasting industry park electrical products // *Scientific bulletin of Polissia. Part 2. № 4 (12)*. P. 106111.
 17. Кобелева Т.О. Сутність та визначення комплаєнс-ризиків. *Вісник НТУ "ХП": зб. наук. пр. Екон.науки*. Харків: НТУ "ХП", 2020. № 1 (3). С. 116-121.

References (transliterated)

1. Pererva P.G. (2019) *Intelektualna vlasnist: mahisterskyi kurs: pidruchnyk [Intellectual property: masters course: textbook]* / red.: P.G.Pererva, V.I.Borzenko, T.O.Kobieliava; Nats. tekhn. un-t "Kharkiv. politekhn. in-t". –Kharkiv: Planeta-Print. 2019. 1002 s. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/415723>.
2. Butnik-Siverskyi O.B. (2020) *Metodolohiya otsinky vartosti vartosti maynovykh prav intelektualnoi vlasnosti ta praktichni aspekty yiyi zastosuvannya [Methodology for assessing the value of intellectual property rights and practical aspects of its application]: monograph*. Kiev: Interservis, 344 p. URL: http://ndiiv.org.ua/Files2/vydannia_2020/method.evaluation.pdf
3. Pererva P.G., Kocziszky G., Szakaly D., Veres Somosi M. (2012) *Technology transfer / P.G.Pererva., Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI»*. 668 p.
4. Vytvytska O.D., Kobieliava T.O., Pererva P.G., Kovalchuk S.V. *Stratehichne upravlinnia rozvytkom pidpriemstva na zasadakh intelektualnoi vlasnosti [Strategic management of the development of the enterprise on the basis of intellectual property]* // *Bulletin of NTU "KhPI" (Economic Sciences): coll. of science pr.* Kharkiv: NTU "KhPI", 2022. № 1. S. 52-57. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/60492>
5. Kobieliava T.O., Pererva P.G. *Formuvannya systemy ekonomichnoi*

- stiiosti ta komplaiens zakhystu mashynobudivnoho pidpriemstva [Formation of the system of economic stability and compliance of the protection of the machine-building enterprise] // Economics: realities of time. 2018. №1 (35). S. 98-106. URL: <https://economics.net.ua/files/archive/2018/No1/98.pdf>
6. Pererva P., Maslak O., Kobieliava T., Kuchynskiy V. & Illiashenko S. (2021). Efektyvnist informatsiynykh tekhnolohii v upravlinni intelektualnoiu vlasnistiu promyslovoho pidpriemstva [The effectiveness of information technologies in the management of intellectual property of an industrial enterprise]. Bulletin of the National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute" (economic sciences), (1), 53–58. <https://doi.org/10.20998/2519-4461.2021.1.53>
 7. Virchenko V. (2013) Evolyutsiya pidkhodiv do klasyfikatsiyi obyektiv intelektualnoyi vlasnosti [Evolution of approaches to the classification of intellectual property objects] // *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Ekonomika*. 2013. Vyp. 144. S.5-7. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNU_Ekon_2013_144_3
 8. Kobyleyeva T.O. Komplayens-bezpeka promyslovoho pidpriemstva: teoriya ta metody: monohrafiya [Compliance-safety of an industrial enterprise: theory and methods: monograph]. Kharkiv: Planeta-Prynt, 2020. 354 s. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/54748>
 9. Pererva P.G., Kocziszky G., Somosi Veres M., Kobieliava T.A. Compliance program: tutorial. Kharkov-Miskolc : LTD «Planeta-prynt», 2019. 689 p.
 10. Tkachova N.P., Pererva P.G., Kobieliava T.O. Formuvannia innovatsiinoi ta investytsiinoi polityky promyslovoho pidpriemstva na zasadakh zbalansovanoi systemy pokaznykiv [Formation of the innovative and investment policy of an industrial enterprise on the basis of a balanced system of indicators] // Bulletin of NTU "KhPI": coll. of science pr. Topic. issue : Technical progress and production efficiency. Kharkiv: NTU "KhPI", 2015. № 59 (1168). S. 96-100. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/20638>
 11. Starostina A.O. Marketynh: teoriya, svitovyy dosvid, ukraiyinska praktyka: pidruch [Marketing: theory, world experience, Ukrainian practice: under the leadership]. K.: *Znannya*, 2009. 1070 s.
 12. Pererva P.H., Kobieliava T.O. Marketynhovi pidkhody do monitorynhu koniunktury tovarnoho rynku promyslovoho pidpriemstva [Marketing approaches to monitoring the commodity market situation of an industrial enterprise] // Ekon. gazetteer of NTUU "KPI": coll. of science pr. Kyiv: NTUU "KPI", 2017. № 14. S. 468-477. URL: <http://ev.fmm.kpi.ua/article/view/108749>
 13. Kobeleva T.A., Pererva P.G. Korruptsiya kak sostavlyayushchaya komplaiens-programmi [Corruption as a component of the compliance program] // Strategic prospects for the development of economic entities in an unstable economic environment: sb. thesis of sciences. robit 2-i All-Ukr. sci.-pract. Internet conf. from international I will participate, 28-30 leaf fall 2017 - Kremenchuk, 2017. S. 135-139. URL: <https://drive.google.com/file/d/1VtD6Q-JxttC6E07GewolQywXXc1jhzY8/view>.
 14. Kocziszky G., Veres Somosi M., Kobieliava T.O. Compliance risk in the enterprise // Strategiyi innovacijnoho rozvytku ekonomiky Ukrayiny: problemy, perspektyvy, efektyvnist "Forvard 2017": tr. 8-yi Mizhnar. nauk.-prakt. Internet-konf. stud. ta molodyx vchenykh, 27 grudnya 2017. Kharkiv: NTU "KhPI", 2017. P. 54-57.
 15. Kosenko A.P., Kobieliava T.O., Tkachova N.P. The definition of industry park electrical products // Scientific bulletin of Polissia. Part 2. № 3 (11). 2017. P. 4350.
 16. Kosenko A.P., Kobieliava T.O., Tkachova N.P. Forecasting industry park electrical products // Scientific bulletin of Polissia. 2017. Part 2. № 4 (12). P. 106111.
 17. Kobieliava T.O. Sutnist ta vyznachennia komplaiens-ryzyku [The essence and definition of compliance risk]. Bulletin of NTU "KhPI": coll. of science Ave. of Economic Sciences. Kharkiv: NTU "KhPI", 2020. № 1(3). S.116-121.

Надійшла (received) 09.07.2023

Відомості про авторів / About the Authors

Маслак Марія Володимирівна (Maslak Mariya) - кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»; м. Харків, Україна; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3322-740X>; e-mail: mariya.maslak2016@gmail.com